

OBRAZAC
sudjelovanja u savjetovanju

Važna napomena:

Popunjeni obrazac s prilogom zaključno **do 11. travnja 2014.** dostaviti na adresu elektroničke

pošte: ppuppsu@min-kulture.hr

**NACRT PRAVILNIKA O POSTUPKU I UVJETIMA ZA PRIZNAVANJE
PRAVA SAMOSTALNIH UMJETNIKA NA UPLATU OBVEZNIH DOPRINOŠA ZA
MIROVINSKO I ZDRAVSTVENO OSIGURANJE IZ SREDSTAVA PRORAČUNA
REPUBLIKE HRVATSKE**

Ministarstvo kulture

<i>Početak savjetovanja: 11.03.2014.</i>	<i>Završetak savjetovanja: 11.04.2014.</i>
Naziv predstavnika zainteresirane javnosti koja daje svoje mišljenje, primjedbe i prijedloge na predloženi nacrt	
Interes, odnosno kategorija i brojnost korisnika koje predstavljate	osobno
Ime i prezime osobe (ili osoba) koja je sastavljala primjedbe ili osobe ovlaštene za predstavljanje predstavnika zainteresirane javnosti	Dr. sc. Vitomira Lončar
Datum dostavljanja	6. travnja 2014.

Načelne primjedbe:

Premda je već nekoliko godina zaredom planirana promjena Zakona o umjetnicima, na njemu se, iz nepoznatih razloga, još uvijek nije počelo raditi. Situacija sa samostalnim umjetnicima previše je ozbiljna da bi promjena Pravilnika donijela ikakve kvalitativne promjene. Prije svega valja napomenuti da su samostalni umjetnici jedina kategorija građana ove zemlje kojima su ostale na snazi «krizne mjere» od 1. kolovoza 2009. godine kada je koeficijent prema kojem se ovoj kategoriji umjetnika uplaćuju doprinosi srušen s 0,8 na 1,2 koliko je bilo od 1. siječnja 2004. godine te prije 1. siječnja 2003. Umjesto da ova Vlada stimulira odlazak

umjetnika u samozapošljavanje, ona ih odvraća od tog koraka i time onemogućava fluktuaciju unutar sustava. Umjetnici su obeshrabreni da krenu u samostalno obavljanje djelatnosti i jedini im je cilj zaposliti se u javnom sektoru. Samozapošljavanje se destimulira, kroz to nema ni poticaja za osnivanje umjetničkih organizacija što posljedično dovodi i do manje mogućnosti zapošljavanja i drugih profila kadrova u području kulture. Jedino promjena Zakona o umjetnicima koja će poticati umjetnike na samozapošljavanje može donijeti pozitivne pomake, a ovaj Pravilnik ne vodi u tom smjeru.

Također smatram nedopustivim da su pregovori o novom Zakonu o umjetnicima prekinuti ujesen 2011. godine i nisu nastavljeni dolaskom ove Vlade osobito stoga što je rasprava o novoj regulativi bila provedena više mjeseci.

Neprimjerenim smatram i to da se umjetnicima uplaćuju doprinosi kroz HZSU koja je registrirana kao udruga građana i spada u strukovne umjetničke udruge, premda to nije. Smatram da je ovakav način funkcioniranja sustava loš i neučinkovit i da bi trebalo ozbiljno razmišljati o osnivanju ustanove koja bi bila u ingerenciji Ministarstva kulture. Čak smatram protuzakonitim da se uplate umjetnicima za invalidsko i mirovinsko osiguranje uplaćuju preko udruge civilnog društva.

Da je ovaj Pravilnik izašao tijekom 2008. godine, kako je bilo predviđeno, imao bi smisla. Danas, nakon šest godina, on je potpuno izvan konteksta. Osobito se to odnosi na činjenicu da zaštićeni status umjetnika (samostalnih ali i zaposlenih) nastupa već nakon 20 godina staža. Naime, nova regulativa u RH predviđa odlazak u mirovinu svih građana sa 65 godina. Bolonjski sustav obrazovanja omogućava da se već s 21 godinom počne raditi u profesionalnim okolnostima što znači da umjetnik može doći u «zaštićenu zonu» već s 41 godinom. Uzme li se u obzir da u mirovinu odlazi s 65 godina, ostat će u «zaštićenoj zoni» pune 24 godine, odnosno, duže razdoblje od onoga izvan zaštićenog razdoblja. To će onemogućiti fluktuaciju i funkcioniranje sustava. Dobnu granicu valjalo bi i za zaposlene i samostalne umjetnike pomaknuti na 30 godina, s time da operni pjevači i umjetnici koji se bave plesnom umjetnosti trebaju biti u zaštićenom statusu nakon 20 odnosno 18 godina. Sve ispod toga onemogućit će funkcioniranje sustava i dodatno ga petrificirati.

Također smatram da je diskriminirajuće da samostalni umjetnici sve do mirovine trebaju ići na financijsku reviziju, a zaposleni nemaju nikakve revizije. Zbog čega bi samostalni umjetnici trebali biti diskriminirani kada se zna da je mnogo teže ostati samostalan na tržištu, nego biti zaposlen u javnom sektoru.

Smatram da je ovaj Nacrt prijedloga napravljen krajnje nemarno što se najbolje vidi iz dijela u kojem se za poslove oblikovanja svjetla traže – kostimografije. Ovakve pogreške pokazuju da se išlo u predstavljanje materijala koji nije bio spreman ili je u najmanju ruku bio u fazi nedovoljno pripremljenoj za javnost.

Također smatram da je ovakva internetska javna rasprava nedovoljna za izmjenu regulative. U postupku donošenja ovoga prijedloga (osim u dijelovima kriterija koji su radile strukovne umjetničke udruge), zainteresirana javnost nije imala nikakve mogućnosti participiranja u izradi regulative.

Također smatram da na prezentaciju u KIC 11. ožujka 2014. namjerno nisu pozvani subjekti koji su zainteresirani za ovu problematiku, kako bi se ponovno jedan akt donosio izvan pogleda javnosti.

Ministarstvo kulture trebalo bi uključiti zainteresiranu javnost u izradu regulative i obavještavati o aktivnostima na svojim internetskim stranicama.

Nedopustivo je u demokratskom društvu da se važna regulativa donosi bez participacije, a također da se napokon ne pristupi izradi regulative u kulturi kroz RIA (regulatory impact assessment).

Sam način glasanja za pojedine kandidate predviđeno je provoditi kroz peteročlano povjerenstvo u kojem jedan glas ima i zaposlenik HZSU-a, dakle može biti i pravnik ili bilo koji drugi zaposlenik. Budući da je dosadašnji Članak 10. po kojem je većina članova prolazila (ili ne) na Povjerenstvu i dobivala status samostalnoga umjetnika prema kriteriju izvrsnosti, postavlja se pitanje kako jedan zaposlenik HZSU-a može odrediti, sada prema Članku 17., je li stvaralaštvo umjetnika zadovoljilo kriterije javnog djelovanja po kvaliteti, kreativnosti te stručnom dostignuću po kojem daje zamjetan doprinos hrvatskoj kulturi i umjetnosti.

Koji su kriteriji koji kvalificiraju zaposlenika HZSU-a da može procijeniti zahtjeve iz Članka 17 za kandidate?

U povjerenstvu je predviđen najmanje 1 samostalni umjetnik. Smatram da bi trebalo biti da u Povjerenstvu odlučuju najmanje dva samostalna umjetnika od 5 glasova.

Također smatram da kritičarima nije mjesto u ovom Pravilniku, odnosno, da ne bi trebali dobiti status umjetnika, nego bi trebalo, kako je bilo prijedloga u pregovorima 2011. Uvesti

kategoriju stručnjaka u kulturi. Neke zemlje u regiji to su učinile. Stručnjaci bi trebali biti kritičari, kustosi, producenti.

Primjedbe na pojedine članke Nacrta:

- **Članak 6. Stavak 2., Protivim se da u ocjenjivanju zamjetnog doprinosa hrvatskoj kulturi i umjetnosti sudjeluje predstavnik HZSU jer on može biti i pravnik ili bilo koje druge struke i nema kompetencije da bi mogao donositi kvalitativne sudove o radu umjetnika.**
- **Stavak 3. istog Članka (6), smatram da bi u povjerenstvu trebala sudjelovati najmanje dva samostalna umjetnika od pet članova.**
- **Članak 8. Stavak 2., U ovom se Stavku spominje STRUČNJAK S PODRUČJA KULTURE. Nigdje u hrvatskoj regulativi ne postoji definicija STRUČNJAKA U KULTURI te nije jasno tko su stručnjaci. Također nije jasno koji je kriterij «doprinosa hrvatskoj kulturi i umjetnosti». Znači li to da umjetnik ima neke određene nagrade i priznanja? Po čemu se prosuđuje ovaj kriterij? Također se postavlja pitanje odnosi li se i to na člana Povjerenstva predstavnika HZSU, kako je predviđeno u Članku 6. Stavak 2.?**
- **Na koji će način UO HZSU verificirati i imenovati članove i zamjenike stručnih povjerenstva u slučaju koji se može dogoditi kako je predviđeno Člankom 8. Stavak 3.?**
- **Članak 14, Stavak 2., Važno je napomenuti da se prilaže umjetničko djelovanje isključivo iz područja za koje se prijavljuje (npr., ako se prijavljuje za dobivanje statusa kao glumac, onda se piše umjetničko djelovanje iz tog područja).**
- **Članak 16, Stavak 1., smanjenje koeficijenta na 1,6 u odnosu na postojeći Pravilnik je uistinu neprihvatljivo. Nije jasno koji je razlog smanjenja ovog koeficijenta?**
- **Članak 17. je još slabije specificiran nego što je bio Članak 10. Pravilnika koji je na snazi. Tko i na koji način će procijeniti: stvaralaštvo i javno djelovanje po kvaliteti, ORIGINALNOSTI, KREATIVNOSTI I STRUČNOM DOSTIGNUĆU? Što bi u glumačkom poslu bilo, na primjer, STRUČNO DOSTIGNUĆE? Kako se mjeri? A originalnost? Svaka je uloga – originalna i unikatna, kako god bila napravljena. Svako umjetničko djelo je neponovljivo i originalno. Da bi se**

ovakav Članak implementirao treba postaviti jasne kriterije jer ovako specificirano je podložno zlouporabama. Odnosno, sve i ništa može se staviti pod ove kriterije. Umjesto da se sadašnji Članak 10. jasnije specificira, on se u ovom Prijedlogu dodatno zamagljuje.

- Članak 26, pod Primijenjeno likovno stvaralaštvo, Stavak 9. Primijenjena djela iz područja kazališne, filmske i TV umjetnosti, sasvim je neprihvatljivo da za točke od a) do e) moguće dobiti status ako se u CV-u navedu 3 IZLOŽBE. Nije jasno zašto bi netko dobio status kao kostimograf ako ima 3 izložbe? Ili pod c) da dizajner svjetla treba imati kostimografije u 2 dugometražna filma. Koji su i kakvi ovo kriteriji i tko ih je donio?
- Također je neshvatljivo da bi AUTOR SCENSKJE REKVIZITE mogao dobiti status samostalnog umjetnika. U PRIMIJENJENE UMJETNOSTI prema Pravilniku o poljima, područjima i granama navodi se pod 7.05.07 produkcija scenskih i izvedbenih umjetnosti.

Sve ostale grane navedene u Primijenjenim umjetnostima mogu dobiti status osim producenata u scenskim i izvedbenim umjetnostima, a producenti ne. Na popisu nema autora rekvizite, a oni mogu dobiti status. Smatram da u ovom dijelu valja biti konzekventan, odnosno, da se istakne prema kojim kriterijima su zanimanja koja nisu u Pravilniku o poljima, područjima i granama, pogodna za dobivanje statusa umjetnika, a neka koja jesu dio Pravilnika – nisu. Naime, smatram da treba dati objašnjenje na temelju čega su određena zanimanja koja ulaze u popis umjetnika koji mogu dobiti status.

- Članak 32 Stavak 1, smatram da je 15 dana premalo vremena i da bi se rok trebao produžiti na 30 dana.
- Članak 34 Stavak 1., umjesto 16 da bude 18 godina
- Članak 34 Stavak 1/2., treba dodati operne umjetnike – 20 godina
- Članak 34 Stavak 1/2., Svi ostali umjetnici – 30 godina. Zbog čega, opisano je u opisnom dijelu ovih primjedaba.
- Članak 34 Stavak 3., Nakon 30 godina smatram da umjetnik ne treba ići ni na kakvu reviziju jer ni zaposleni umjetnici na neodređeno vrijeme nemaju nikakve uvjete da bi ostali u stalnom radnom odnosu do mirovine. Ova je odredba o financijskoj reviziji unutar «zaštićene zone» - diskriminirajuća za samostalne umjetnike u odnosu na zaposlene s ugovorom na neodređeno vrijeme.

- **Članak 35 stavak 12., mandat samo na dužnosničko mjesto (H Sabor, Vlada) ali ne i predstavnička tijela županije ili grada.**
- **Članak 37 Stavak 4., Isto kao u prošlom komentaru, smatram da se treba računati samo mandat dužnosnika (Sabor, Vlada) ali ne i predstavničko tijelo županije ili grada.**
- **Članak 38., Smatram da je HZSU neprimjereni oblik organizacije koji treba skrbiti o uplati priznatih prava na uplatu doprinosa i da je u tu svrhu potrebno osnovati javnu ustanovu. Udruga koja se vodi kao strukovna umjetnička udruga, premda to nije, ne bi trebala obavljati taj posao.**